

דף קלז.

עין משפט ד.

יו"ד סימן רפו פעיף ח

ט. מי שנולד בין השמשות שהוא ספק יום ספק לילה מונין מן הלילה ח. ונימול לתשיעי פ שהוא ספק שמיני. אבל אם נולד ערב שבת בבין השמשות אינו דוחה את השבת, שאין דוחין השבת מספק. וכן אין דוחה יו"ט מספק, ואפי' יו"ט שני של גלויות ז. ואפי' לא הוציא בבין השמשות אלא ראשו, ויצא כולו בשבת אינו נימול בשבת.

עין משפט ה.

יו"ד סימן רפב פעיף ב

ג. חולה אין מלין אותו אלא עד שיבריא ק, וממתינים לו מעת שנתרפא מחוליו שבעה ימים מעת לעת, ואז מלין אותו מיד ר. ב. ד. במה דברים אמורים בחולה בכל גופו, אבל אם חלה באחד מאבריו כגון כאב עניים בכאב מועט וכיוצא, ממתינים לו עד שיבריא ש ומלין אותו מיד.

פ. ממשנה קל"ז ע"א.

צ. והש"ך ס"ק ח' כתב דהעיקר כהרמב"ם דדוחה יו"ט שני של גלויות, וכך נראה דעת הברטנורה.

ק. ממשנה שבת קל"ז ע"א, ומימרא דשמואל שם ממתינים לו שבעה ימים, ומש"כ ממתינים לו מעת לעת, בעיא בשבת שלא נפשטא אך נפשטא ביבמות דף ע"א ע"ב, וכ"כ הרי"ף.

ר. כתב הט"ז מבדק הבית שכתב בשם הרשב"ץ דמ"מ אין מלין אותו ביום ה' בשבוע לפי שיום ג' למילתו יחול בשבת ואין לגרום צער ביום שבת לנימול, ולפ"ז כ"ש דאין למולו ביום ו' שיש צער יותר. אבל הש"ך בס"ק ב' חולק וס"ל דמוכח מש"ס ופוסקים דמילה שלא בזמנה מותר למול ביום ה' וסיים וכן נראה עיקר.

תינוק בכור חולה שלא נימול בזמנו, והגיע זמן פדיון ועדיין חולה יעשו פדיון בזמנו, וכשיבריא יעשו המילה. שיורי ברכה.

ואם הבריא ביום ל"א והגיעו זמן הפדיון והברית מילה, כאן יקדים מילה לפדיון, דאילמלי מילה אין חיוב מצות פדיון הבן, ועל דרך שאמרו במדרש קבלו מלכותי, וראה מדין למול לפני תקיעת שופר דאם אין מילה אין תקיעת שופר בעולם. בברכי יוסף.

ש. דמשום צער וחולי כל שהוא, משהין אותו מלמול עד שיבריא, כדי שלא יבא לידי סכנה. ש"ך ס"ק ג'.

הגה: אבל כאבו לו עיניו כאב גדול^ה הוי כחולי של כל הגוף.

עין משפט ו.ו.

יו"ד סימן רפד סעיף ה ו

ה. ו. ישנם ציצים המעכבין המילה וישנם שאינם מעכבין. כיצד, אם נשאר מהעור שיעור החופה רוב גובהה של העטרה אפי' במקום אחד זהו המעכב את המילה וכאילו לא נימול, ואם לא נשאר מהעור אחרי החיתוך אלא מעט ואינו חופה רוב גובה העטרה אינו מעכב המילה.

הגה: מ"מ אם זה ביום חול לכתחילה יש ליטול כל הציצים הגדולים אף שאינם מעכבין המילה.

ו. ז. קטן שבשרו רך ומדולדל או שהוא בעל בשר עד שנראה אחרי המילה כאילו אינו מהול, בודקים אם בעת הקישוי נראה מהול אינו צריך למול פעם שניה.

ומ"מ משום מראית העין צריך לתקן^א ריבוי הבשר שמן הצדדים. ואם אינו נראה נמול בשעת הקישוי צריך לחתוך כל הבשר המדולדל עד שיהיה נראה נמול בשעת הקישוי.

הגה: א"צ שיהיה נראה בעת הקישוי רוב העטרה^ב, הואיל ונימול פעם אחת כהוגן אפי' אינו נראה רק מיעוט העטרה שנימול די בזה, וא"צ למולו שנית.

מ"מ אם אפשר יתקן ע"י שימושך העור וידחקנו לאחור ויקשרנו שם, עד שיעמוד ולא יחזור.

ת. היינו באופן שנתבאר באו"ח סי' שכ"ח סעיף ט'. ש"ך ס"ק ד', וכן משמע בני"י.

א. משמע לכאורה דהיינו לחתוך משום ריבוי הבשר, אולם מדברי הרמב"ם בפ"ב דמילה נראה שא"צ לחתוך כלום, כיון שנראה נמול בעת הקישוי, אלא יש לתקנו היינו לטרוח עם הקטן ולדחוק העור לאחוריו ולקשור אותו שם, ואם א"א אין צורך לחתוך כלום. ש"ך ס"ק י"א.

ב. ולא דמי לסעיף ה' דצריך שיהיה רוב העטרה מגולה, ששם עדיין לא נימול כהלכתו, אבל כאן אחרי שנימול כהלכתו מן התורה אפי' לא נראה מהול כל עיקר אף במתקשה, לא היה נקרא ערל רק מדרבנן, הואיל ואינו נראה מהול רק בראש העטרה. ש"ך ס"ק י"ב.

דף קלז:

יו"ד סימן רפד פעיף ד

עין משפט א.

ה. מל ולא פרע כאילו לא מל ג.

יו"ד סימן רפד פעיף ה

עין משפט ב.

עיינ לעיל דף קלז. עין משפט אות ו.ז.

יו"ד סימן רפד פעיף ו

עין משפט ג.

עיינ לעיל דף קלז. עין משפט אות ו.ז.

יו"ד סימן רפה פעיף א

עין משפט ד.

א. המל מברך "אשר קידשנו במצותיו וצונו על המילה" ד. ואבי הבן מברך בין התוך הערלה לפריעה ה "אשר קידשנו במצותיו וצונו להכניסו בכריתו של אברהם אבינו".

הגה: אם אבי הבן אינו בשעת המילה י"א דאדם אחר מברך ברכה זו, שהרי

ג. שם במשנה קל"ז ע"א, וא"כ צריך לחזור ולברך על המילה ולהכניסו בכריתו של אברהם אבינו, ולחלל עליה השבת, וכך העלה בספר ראשון לציון של מוהר"ר רבינו חיים בן עטר זצ"ל.

ד. מבריתא בשבת קל"ג ע"ב, ואם יש אחד מל והשני פורע, צריך לכוון בברכה גם הפורע שצריך לכוון לצאת בברכת המילה. פ"ת. וע"כ צריך להזהר בזה כשיש מתלמדין למול.

ה. שם בברייתא וכדעת הרא"ש והטור, וכיון שיש פוסקים לברך לפני המילה וי"א אח"כ מטעם שמא ימלך המוהל ונמצאת ברכה לבטלה. ע"כ מברך בין מילה לפריעה. ש"ך ס"ק א'.

וטעמו של הרא"ש שיש לברך קודם הפריעה שעדיין עובר לעשייתן הוא, כמ"ש מל ולא פרע כאילו לא מל. גאון אות א'. אבל הר"ן כתב דכל הברכות של שבח והודאה א"צ עובר לעשייתן וזהו טעם לברכות השחר.

וכתב הט"ז בס"ק א' דאם האב מל את בנו יברך תחילה שתי הברכות "על המילה" וכן "להכניסו בכריתו" ואח"כ יחתוך הערלה, דבין חיתוך לפריעה א"א לו כיון שהוא טרוד באמצע עשיית המצוה, וכך נהג כשמל את בנו. וכתב בבדק הבית בשם הרשב"ץ דכשהאנוסים מוהלים עצמן מברכין ג"כ להכניסו בכריתו של אברהם אבינו. ומנהג הספרדים בירושלים לברך להכניסו לפני המילה, אך לא ידבר עד סוף המילה והפריעה וזה ע"פ שו"ת הרי"ף שכן ציוה הרמב"ם לבנו.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

הב"ד מצווין למולו. ונוהגין שמי שתופס התינוק מברך ברכה זו ^א. וה"ה אם האב נמצא אבל אינו יודע לברך.

הגה: האב והמוהל כשמברכים הברכות צריכים לעמוד ^ז, אבל תופס התינוק כשמברך נוהגים שיושב ומברך.

הגה: י"א שכל הקהל יעמדו ^ח שנאמר "ויעמוד העם בברית" וכן נוהגין מלבד תופס בתינוק שיושב.

עין משפט ה. יו"ד סימן רסח פעיף ה

ה. ט. המל את הגרים מברך אשר קב"ו למול את הגרים ^ט, ואח"כ מברך אקב"ו למול את הגרים ולהטיף מהם דם ברית שאלמלא דם ברית לא נתקיימו שמים וארץ שנאמר "אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתיו" וחותם ^י ברוך א"י כורת הברית.

עין משפט ו. יו"ד סימן רפז פעיף יב

יב. טז. המל את העבדים מברך "אשר קידשנו במצותיו וצונו למול ^כ את העבדים". ואם מל עבד של אחרים מברך על מילת העבדים. ואח"כ מברך אשר קב"ו למול את העבדים ולהטיף מהם דם ברית ^ל וכו', ברוך אתה ה' כורת הברית.

ו. טור בשם הראב"ד וסמ"ק.

ז. דכתיב ימול "לכם" וכמו בספירת העומר שנאמר וספרתם "לכם" וזה מעומד אף כאן מעומד. הגאון אות ד'.

ח. וכתב הגאון דכל זה חומרא בעלמא.

ט. מברייתא שבת קל"ז ע"ב. וכדעת הרמב"ם דמילת הגר מוטלת על כל ישראל ע"כ הנוסח "למול את הגרים".

י. כן הגיה בפרישה בשו"ע.

כ. משבת דף קל"ז ע"ב, וכגירסת הרי"ף והרמב"ם בפ"ג דמילה.

ל. וברכה זו טעונה כוס, כ"כ הפרישה והב"ח, והמשך הברכה כך הוא: ולהטיף דם ברית, שאלמלא דם ברית חוקות שמים וארץ לא נתקיימו ברוך א"י כורת הברית. והיא במקום הברכה של להכניסו בבריתו של אברהם אבינו.

עין משפט ז.

א"ח סימן שמו עיף ט

ט. י. משמרת כעין מסננת שתולין אותה לסנן השמרים שנתנם שם בה מע"ש, ומותחין פיה לכל צד חשוב עשיית אהל ואסור לנטותה בשבת.

א"ח סימן שיט עיף ט

ט. ט. מסננת אפי' תלויה מע"ש מ' אסור ליתן בה שמרים משום בורר או משום מרקד², ואם נתן בה שמרים מע"ש מותר ליתן עליהם מים.

א"ח סימן תקי עיף ד

ה. ה. אין תולין המסננת ביו"ט³ כדי לסנן בה שמרים, אבל אם היתה כבר תלויה מערב יו"ט מותר ליתן בה שמרים לסננם. ומותר להערים ולתלות אותה ביו"ט לצורך לתת בה פירות כגון רימונים⁴ ואח"כ נותן בה שמרים.

הגה: שאר דיני סינון ביו"ט כמו בשבת בסי' שי"ט.

מ. דאם אינה תלויה מע"ש אסור לתלותה בשבת משום מאהיל כמבואר סי' שט"ו-ט'.

נ. רמב"ם פ"ח הלכה א', ב"י.

ס. דהוי כעובדין דחול, מגמ' שבת קל"ח ע"א, מ"א ס"ק ח', דנעשה כאהל על פתח חלל הכלי. מ"ב אות ט"ז.

ע. ונותן בה רימונים. היינו בפועל, דאם לא כן מוכח הדבר שעושה משום שמרים. מ"א ס"ק י' מגמ' שבת, מ"ב אות י"ט.